

Musik- stad Söderhamn

Proggdrottningen
Monica Törnell har
alltid gått sin egen
väg, och det har
inte alltid varit
enkelt för alla
att förstå.

„Skivbolaget hade inte fattat vem jag var, hur besvärlig jag var. Jag ville ju inte sjunga på Svensk-toppen. Jag ville göra låtar som betydde något.

sagt om...

...projektet Mother, Monica tillsammans med Per Forsgren och Freddie Wadling med flera:

"Vem är filmaren och musikern Per Forsgren? Som lyckats locka ut den fantastiska sångerskan Monica Törnell i strålkastarljuset igen. En skiva som bara växer för varje lyssning, till den biter sig tag i själva själens nervtrådar. Delvis är det Monica Törnells fel. Hennes heta och spruckna röst får låtar som This day och To late to say goodbye att krypa under huden."

NERKES ALLEHANDA

fakta

NAMN: Monica Törnell.

FAMILJ: Barnen Tobias och Mattias.

GENRE: Folkmusik, rock och indie.

BOR: Etta i Söderhamn.

INSPIRATION: Dofter från storstan. Jag minns Gävle på 60-talet, med nylagd asfalt, kafferosteri och till och med avgaser. Och dimman när folk brände sopor. Men även folklivet, att det fanns så många olika personligheter. Jag tycker också om blommor men är inte så bra på att sköta dem.

LYSSNAR PÅ: Indie-musik.

HOBBYS: Laga mat, skriva, läsa och teckna ibland.

LYSSNA PÅ PROJEKTET MOTHER:
www.myspace.com/mothersongs (This Day)

– Jag hon ak

Här berättar Monica Törnell allt från början. Hur det var att spela in debutdemon i Cornelis kök, hur stressigt det var under schlagerfinalen i Bergen 1986, hur mycket dofterna från storstan betyder för henne och varför hon tackade ja till nya projekt Mother.

Vinden är iskall ikväll. Monica har en grå kofta och en lång halsduk under öppen, tunn jacka. Stor Bob Dylan-t-shirt. En silverängel i ena örat. Hennes blonda långa hår lyser vitt i den grå gatubilden. Stängt överallt, nästan. Hon vill inte sitta på Rådhuskondis. Det är för stelt. Frusna hittar vi ett fönsterbord på annars tomma krogen Mousquet.

– Det känns lugnt och avslappnat att sitta här, säger hon.

Bartendern serverar kaffe i glas. Monica ber om nåt sött. En biskvi eller nåt. Han lägger upp några pepparkakor på ett fat. En ung kille spelar på Jack Vegas-maskinen i hörnet. Monica lägger två mobiltelefoner på bordet.

– Jag köper två av allt. Kanske för att jag är tvilling. Om jag hittar ett plagg jag tycker om köper jag en till. Så det alltid finns en ren. Jag har två gamla datorer också. En med Internet och en som jag bara skriver på.

Monica skriver för att hon måste. Det är ett behov, precis som att läsa. Hon håller på med ett stort projekt som aldrig verkar bli klart för det bara växer och växer.

– Jag var inte så engagerad i skolan. Men lärarna trodde jag var jätteintresserad för jag satt och skrev hela lektionerna. De visste ju inte att jag skrev om något helt annat, nåt som var viktigt för mig.

Det gick bra fram till nian, men sedan ville Monica ut. Hon hade inte tid med skolan. Och så ville hon bestämma själv vad hon skulle göra. Som att fotografera, sy kläder, skriva, rita, måla, åka längdskidor och naturligtvis – sjunga.

– Första gången jag stod på en scen var jag bara sju år. Det var en julfest på LM Ericsson där pappa jobbade. Det var 700 personer i publiken, berättar hon.

Monicas mamma var hemmafru. De bodde i ett hus på andra sidan berget. Monica pekar mot öster. Föräldrarna har berättat för henne att hon redan som femåring var fast besluten om att bli sångerska.

– Pappa uppmuntrade mig att sjunga. Han höll själv på med amatörteater. Men

är som Ronja när tar sig för floden

de höll tillbaka mig länge. De var rädda att jag skulle råka illa ut. Det gick inte bra för barnstjärnor på den tiden.

Ett halvår senare sjöng Monica inför 7 000 personer på en allsångstillställning som hette Måndagskvittret i boulognerskogen i Gävle.

– Mormor bodde i Gävle. Jag var där mycket under uppväxten. Gävle som stad har varit en stor inspirationskälla för mig. Under 60-talet kallades Gävle Sveriges Chicago och var fullt med neonljus och massor av olika sorters människor. Det exotiskt då. Och dofterna från kafferosteriet, asfalten och avgaserna... de var så inspirerande, säger Monica långtansfullt.

Själv var han på Gyllene freden

I Söderhamn var det lika jämt. Hände inte så mycket. Musikaliskt var det mest Radio Luxemburg och religiösa låtar i Filadelfiakyrkan där hennes mamma gick med för att få sjunga. När Monica var 14 år hoppade hon med i bandet He, she, you and me. Men det varade inte så länge. Monica visste inte riktigt vad hon skulle göra. Hon drömde om att bli fotograf och tog en lärlingsplats hos Åkes foto. Men hon tröttnade snart och efter ett halvår kände hon att hon inte lärt sig något nytt och sade upp sig. Strax efter det anmälde två kompisar Monica till en vokalistsävling på Folkan i Ljusne. Året var 1971. Monica vann, saker började hända. Hennes pappa hade byggt om en bilfirma till restaurang som kallades 12an tillsammans med en kompanjon i centrala stan. I maj hade de invigningsfest.

– Cornelis skulle spela på Statt samma kväll och jag var så frustrerad för att jag var tvungen att uppträda på 12an och trodde jag skulle missa konserten. Jag fick göra det ena extranumret efter det andra och så klart – när jag kom till Statt var det för sent. Jag var måttligt förtjust.

Men när Monica kom tillbaka till 12an satt Cornelis och hans fru där. Folk började tissa och tassla; Monica – ska du inte sjunga något?

– Det var skitpinsamt tyckte jag. Men jag kom inte undan, jag blev tvungen att gå fram till dem och sjunga. Sen blev det som det blev. Jag trodde så lagom att de skulle höra av sig, hade hört folk säga samma sak förr.

Efter två veckor kom det ett vykort med en inbjudan. Monica började åka till Stockholm och Skåne för att spela in tillsammans med Cornelis.

– Första kvällen satt vi i deras kök. Men bara jag, Cornelis fru och en gitarrist. Själv var han ute på Gyllene Freden. Det blev en inspelning ändå, och dagen efter åkte Cornelis med materialet till skivbolaget och var stolt som en tupp.

Det blev kontrakt direkt, i juli 1971. Men allt kändes fel.

– Skivbolaget hade inte fattat vem jag var, hur besvärlig jag var. Jag ville ju inte sjunga på Svensk-toppen. Jag ville göra låtar som betydde något.

Monica säger själv att hon är lite som Ronja när hon ska gå och akta sig för floden.

– Jag har alltid sökt sätt att provocera, och det har inte alltid varit så lätt för folk att förstå. Jag har tackat nej till mycket som många skulle vilja göra. Jag har mina principer, jag har alltid gjort det väldigt svårt för mig själv. Speciellt som tjej är det inte accepterat att ha egna åsikter. Idag fattar jag inte hur jag vågade vara så konsekvent och be folk fara och flyga om det inte passade mig. Men jag var aldrig särskilt sugen på framgång, jag gjorde inte allt för att bli känd och få pengar.

Det var inte bara Svensk-toppen som Monica sa nej till. Vänsterrörelsen var också och drog i henne, men hon ville gå sin egen väg.

– Det var svårt att ensam gå där stigen inte redan var upptrampad. Jag fick ta mig fram med machete.

Monica är kritisk till att den stora massan nästan alltid följer med strömmen. Själv har hon stått utanför. Hon har drivits av ett stort behov av att säga det man inte får, säga som det är.

– Jag hoppas på en stor backlash för konsumtionshysterin. Det är sjukt att man förväntas köpa sig till att bli någon man inte är.

Monica försonades med skivbolaget någotsånär. De fick inse att hon inte gick att övertala om vad som helst. I augusti tog Cornelis med henne till teve-programmet Strapets. Det blev luncher på Operakällaren och Riche, och alltid limousiner från Frejs hyrverk. En ung Monica och en massa gubbar.

Tackade ja till för mycket

1972 var debutskivan Ingica klar. Recensionerna var lysande. Tolv år passerade, Monica jobbade med nya skivor, på samma bolag hela tiden. Philips som senare blev multinationella Polygram när de slogs ihop med Polydor. Under 1980-talet ville Monica säga upp kontraktet. Det var dags att gå vidare. Strax efteråt kom en tejp med en låt på posten.

– Tanken var att jag skulle bedöma den. Jag gillade attityden i låten. De frågade om jag kunde tänka mig att sjunga den. När jag fick veta att det var Lasse Holm som skrivit den nappade jag direkt. Vad ska den vara till, frågade jag. Melodifestivalen, svarade de. Bert Karlsson hade bett bolaget att hitta en sångerska som var så långt ifrån schlager som möjligt, och Lasse Holm hade sagt att det var ett absolut krav att få göra låten med mig.

Och de vann den svenska uttagningen 1986. I Bergen blev de femma.

Uppmärksamheten var enorm. Monica hade med sig sin lilla son Tobis dit och det var svårt att få tiden att gå ihop.

– Det var ett fruktansvärt tryck. Jag var så trött. Jag hade ingen hjälp med media och jag höll på att bränna ut mig. Jag minns att de ringde en kväll klockan två på natten, vi hade gått och lagt oss och precis somnat. Du måste komma ner. Va, sa jag, jag orkar inte. Men Bert hade lovat, så det var bara att klä på sig igen och visa upp sig nere på discot.

När Monica kom hem fortsatte hysterin. Alla ville intervjua henne i Söderhamn, där som hon tidigare haft en fristad utan media. Nu skulle plötsligt alla tidningar träffa henne hemma, det skulle vara autentiskt.

– Jag tackade ja till alldeles för mycket. Jag började bli väldigt slut och fick ont överallt i kroppen. Det var skrämmande att känna att man inte orkade, och när ryggen började göra ont och jag tappade känslan i benen blev jag riktigt rädd.

1984 till 1986 var en väldigt pressad tid. Monica skötte bokningar och allt runt omkring själv. Och hon var ensam med två barn.

– Barnen har alltid förstått att jag var tvungen att åka iväg och jobba i perioder. De förstod det bättre än en vuxen man kunde förstå det. När jag kom hem tog jag igen tiden med barnen och långkok och bullbak och sånt. Jag försökte hinna med allt på en gång.

Monica släppte flera skivor efter melodifestivalen, men var väldigt trött och orkade inte egentligen. Hon gick mest på vilja. Hon blev helt utbränd men fortsatte lite till ändå. Sista soloskivan hon gjorde heter Äppelkväll och kom 1992. Sedan dess har det blivit punktinsatser inom musiken, hon har medverkat på ett antal samlings-skivor, på en hyllningsplatta till Dylan, en med Per Gessle, en med Dr Feelgood och en duett med Thorsten Flink, bland annat. Och nu senast, i projektet Mother tillsammans med bland andra Per Forsgren, Fredde Walding och Karin Wistrand. Det blev en skiva som heter LP. En livespelning och en dokumentärfilm om projektet som ska göras av Svt är på gång.

Monica känner efter väldigt noga nu innan hon tackar ja till något idag.

– Det handlar om att känna lust att sjunga. När man blivit sjuk av det man älskar att göra kan det vara väldigt svårt att hitta tillbaka till musiken ibland. Men när Per Forsgren ringde så kändes det roligt och rätt direkt.

Text och foto: Sara Oscarsson

I april kan du se Projektet Mother uppträda med bland andra Monica Törnell och Fredde Walding i Gävle.

discografi

INGICA, 1972

ALRIK, 1973

DON'T GIVE A DAMN, 1975

BUSH LADY, 1977

JAG ÄR SOM JAG ÄR..., 1978

INGICA MÅNGRIND, 1979

ÄNGEL, 1982

MICA, 1984

FRI, 1984

BIG MAMA, 1986

FÖRUT..., Monica Törnells bästa, 1986

MÅNFRED, 1988

VIVE LA MYSTIQUE, 1989

ÄPPELKVÄLL, Monica Törnell sjunger Lennart Hellsing, 1992

MONICA TÖRNELL - SVENSKA POPFAVORITER, 1996